

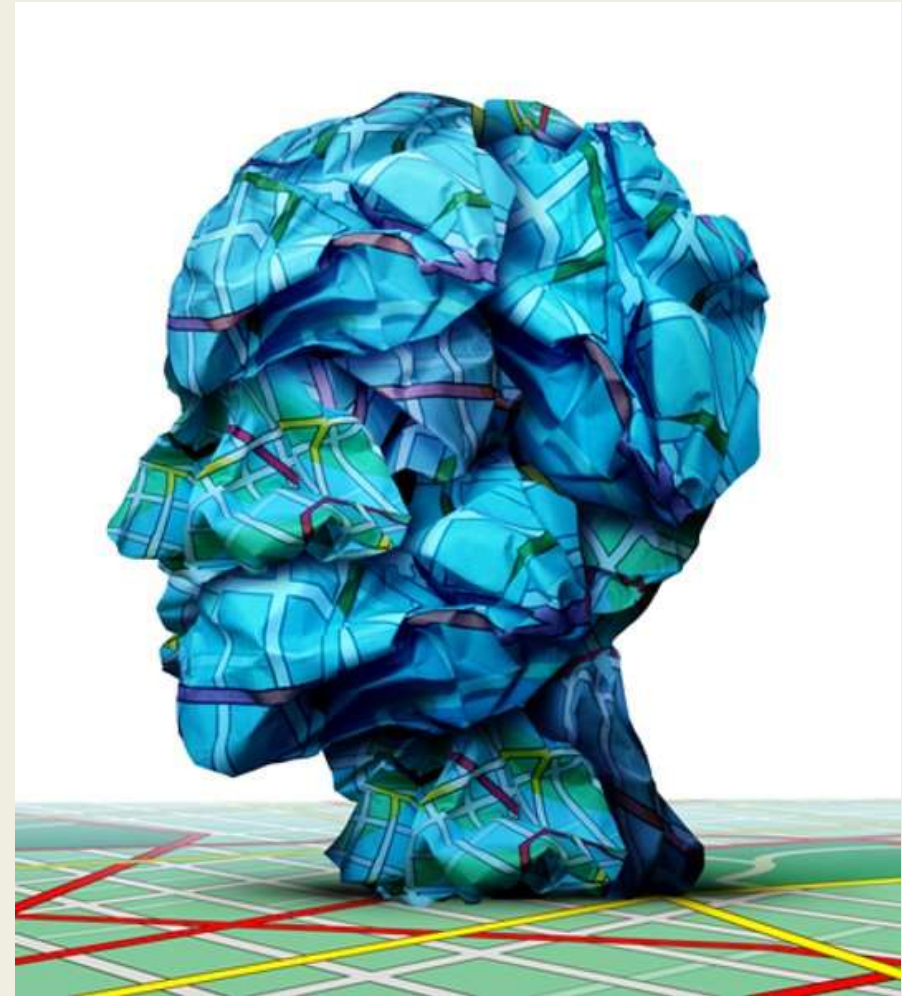
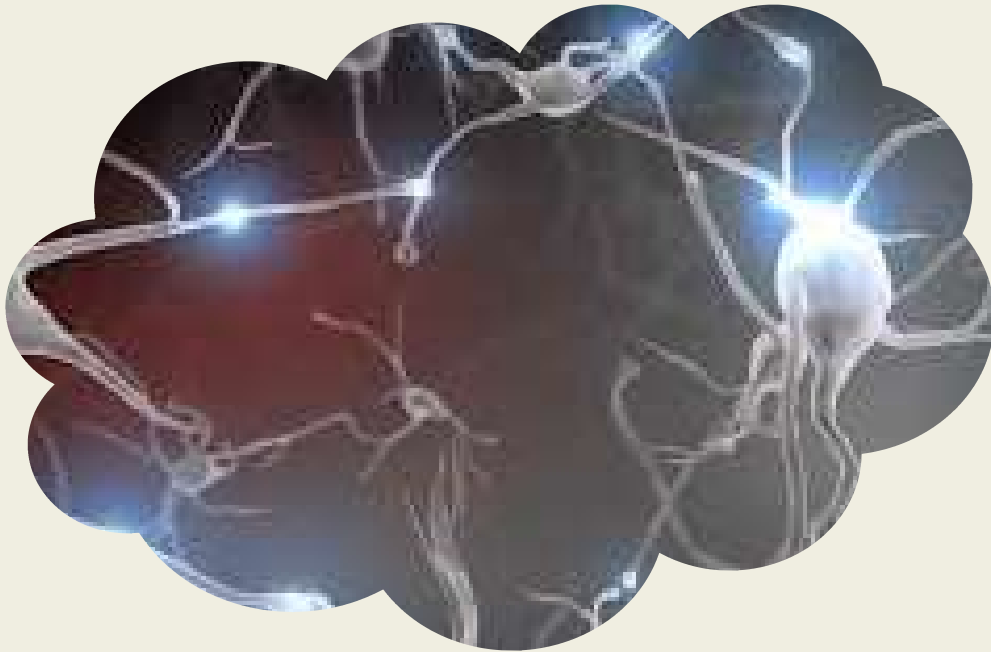

Livsmod Temadag om Autisme

Ved Kathe Johansen

Standard Hjernen

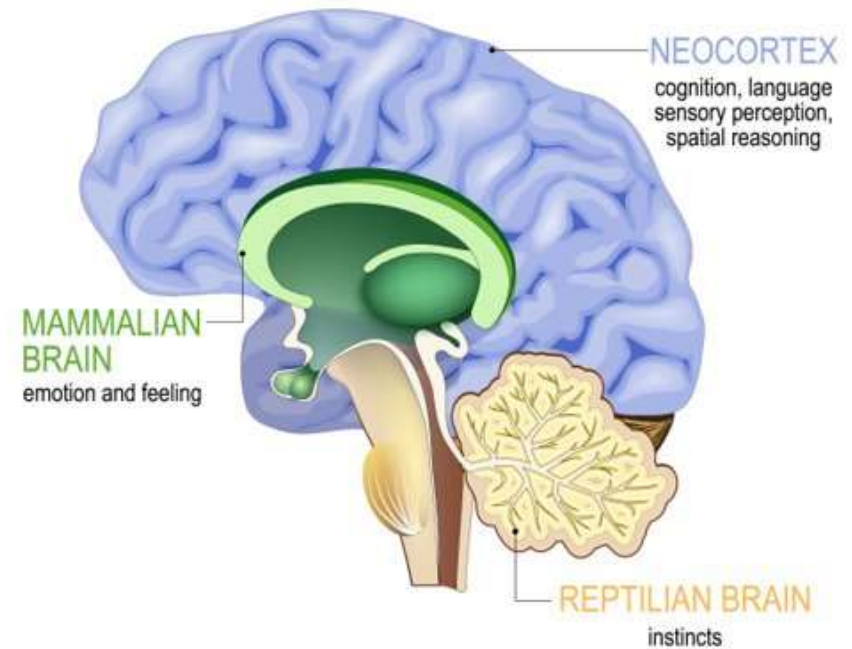
3 i1 hjernen

Reptilhjernen :instinkter flygt frys eller kæmp, trække vejret osv. alt hvad vi bare gør instinktivt

Pattedyrhjernen: er et stærkt distributions system, hvor et stort antal forskellige processer udføres parallelt.

Neocortex – den nye hjerne: tænkende, Bearbejder mentale og kognitive rationaler.

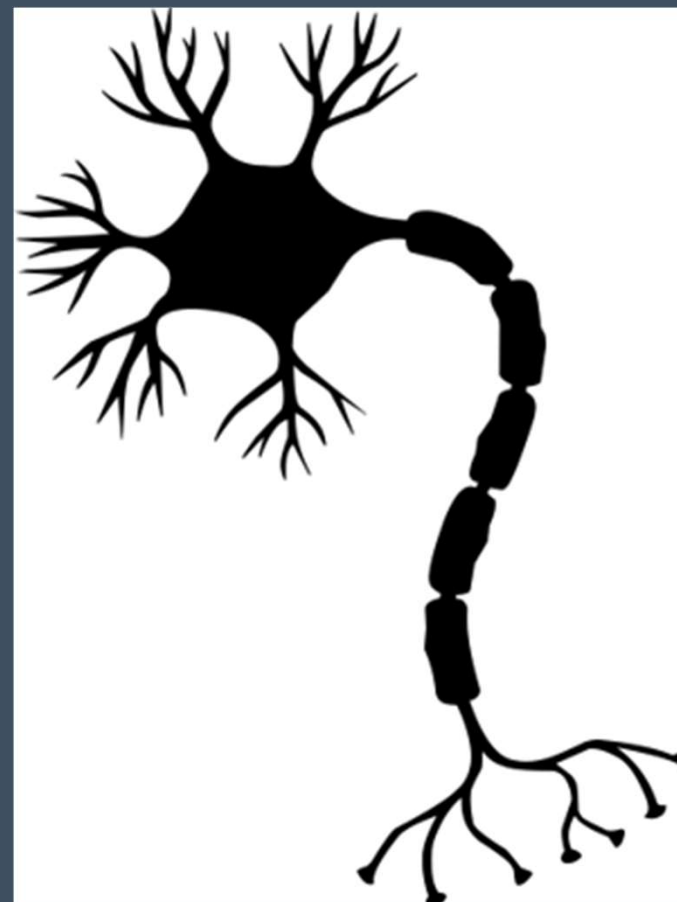
Brain evolution

Neuroner aka forbindelser

Hjernen optager en hændelse ved at forstærke forbindelserne mellem de neurongrupper, der deltager i indkodningserfaringen.

Begivenheder huskes ved, at nye mønstre forbindes.

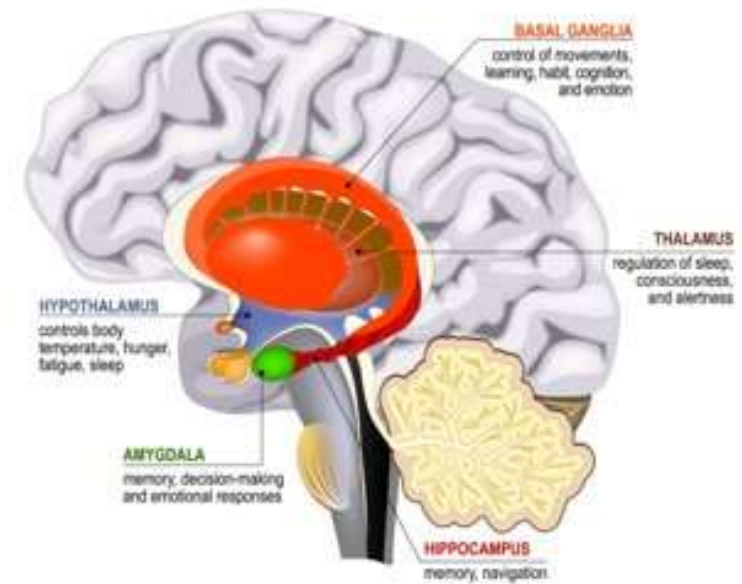
Det Limbiske system

Thalamus

Amygdala

Hippokampus

Limbic system

100
milliarder
hjerneceller
som
forbinder
sig til
10.000
milliarder
forbindelser

Den autistiske hjerne

Eksempel fra en person med autisme, når vedkommende bearbejder et spørgsmål

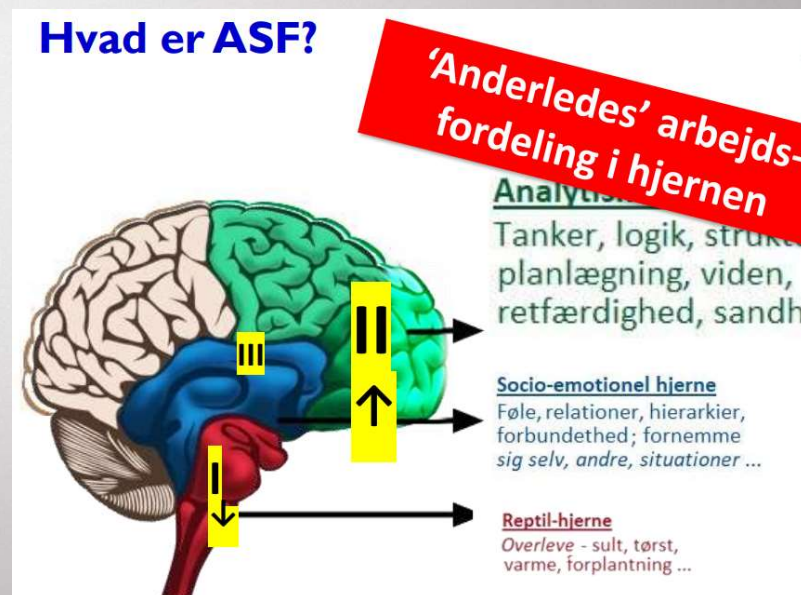
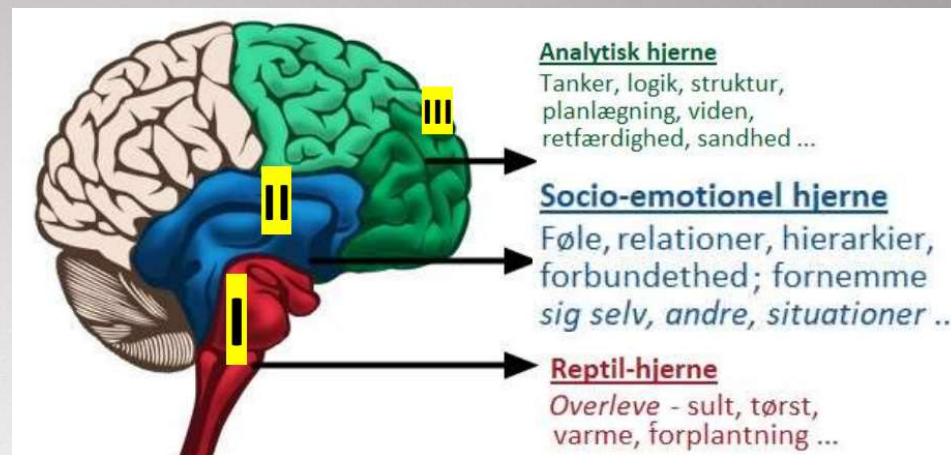
Vores tænkestile er vi alle biologisk født med, og det vil have indflydelse på alle situationer vi befinder os i, om vi er autister eller ikke-autister.

Autistiske hjerner tænker logisk og analytisk med meget lidt fokus på fornemmelser og ikke-autistiske hjerner tænker mere fornemmende fremfor logisk/analytisk.

I en perception hos en person med et standard hjerne er arbejdsfordelingen sådan at, reptilhjernen som det første registrerer overlevelse, derefter tænker standardhjernen socioemotionelt og herefter tillægges den analytiske kompetence i større eller mindre grad.

Perception i den autistiske hjerne har en anderledes arbejdsfordeling. Reptilhjernen er i spil som det første, dog ofte på nedsat kraft, derefter tager den analytiske hjerne over og sidst er det den socioemotionelle hjerne som kommer på banen med sine kompetencer i større eller mindre grad.

Autisme er en anderledes måde at tænke på, anderledes sensorisk opfattende og anderledes intuition som ofte kan trænes intellektuelt – hvis man har psykisk overskud.

Man kan sige at standardhjernen/fornemmer-hjernen har følgende "livsværdier" som man oplever og tænker verden ud fra:

- Følelser
- Samspil
- Hierarkier
- Meninger/"synsninger"
- Vi er sammen – HVEM er rigtig

Og den autistiske hjerne/ mønsteranalytiker har følgende "livsværdier" som man oplever og tænker verden ud fra:

- Sandhed og viden
- Logik
- Systemer
- Analyser
- Vi er sammen *om noget* – HVAD er rigtigt

Autisme spektrum forstyrrelse

De nye diagnosekriterier i DSM-5, samler alle typer af autisme under samme paraply som kategoriserer autismen i 3 niveauer, 1-3, baseret på sværhedsgraden i forhold til social kommunikation, og begrænset gentagne adfærd.

Det betyder ikke at man kan vurdere støtte til autister ud fra om det er autisme på niveau 1 (tidligere asperger og Gaa) niveau 2 eller niveau 3.

Støtte til autister kan ikke afmåles ud fra de 3 sværhedsgrader. Støtte bør altid vurderes individuelt

ASF Niveau 1: Har brug for støtte

En person, der opfylder kriterierne for niveau 1, kan stå over for sociale udfordringer, der kræver en vis støtte.

De kan have svært ved at:

- indlede samtaler med andre
- reagere, som andre ville forvente
- opretholde interessen for samtalen

Som følge heraf kan det være svært at få venner, især uden den rigtige støtte.

Personen kan også:

- føle et behov for at følge stive adfærdsmønstre
- føler sig utilpas med skiftende situationer, såsom et nyt miljø
- An have brug for hjælp til organisering og planlægning

ASF Niveau 2: Har brug for betydelig støtte

Autistiske personer, der opfylder niveau 2-kriterierne, har ofte brug for mere støtte end ASF på niveau 1. Sociale udfordringer kan gøre det meget vanskeligt at samtale.

- Selv med støtte kan personen have svært ved at kommunikere sammenhængende, og kan være mere tilbøjelige til at reagere på måder, som neurotypiske mennesker anser for overraskende eller upassende.

Personen kan:

- tale i korte sætninger
- kun diskutere meget specifikke emner
- har svært ved at forstå eller bruge nonverbal kommunikation, herunder ansigtsudtryk.

For eksempel kan de vende væk fra den person, som de kommunikerer med.

Mennesker med niveau 2 autisme kan også finde daglig funktion vanskelig på grund af udfordringerne med at klare forandring.

At stå over for forandring kan få autistiske personer til at opleve betydelig stress

ASF Niveau 3: Har brug for meget betydelig støtte

- Blandt autistiske mennesker vil de med niveau 3 autisme have brug for mest støtte. De vil finde det meget vanskeligt at bruge eller forstå verbal og nonverbal kommunikation.
- Personen kan:
 - undgå eller begrænse interaktion med andre
 - har svært ved at deltage i fantasifuld leg med jævnaldrende
 - vise begrænset interesse for venner
 - have svært ved at danne venskaber
 - stå over for ekstreme vanskeligheder med at ændre deres daglige aktiviteter eller rutine
 - følge gentagne adfærdsmønstre, såsom at vende objekter, til det punkt, at det påvirker deres evne til at fungere
 - opleve et højt niveau af stress, hvis en situation kræver, at de ændrer deres fokus eller opgave

Alle "gør efter bedste evne" uanset diagnose eller ej

– på den måde kan man se bagom og prøve at finde frem til problemområderne.

Low arousal

med Bo Hejlskov Elvén

Udfordringer med at forstå Autisme:

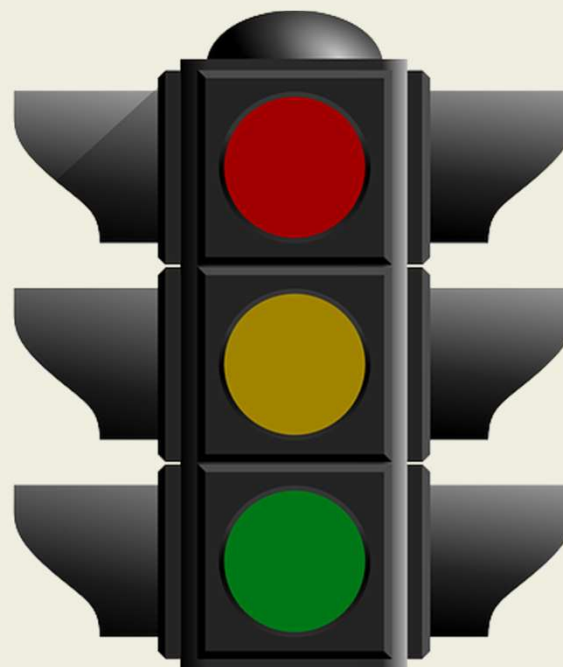
- Generelt er der for lidt viden om autisme. Mange ved ikke hvad autisme er og det vurderes også at autisme er blevet normaliseret, således det er svært at få det helt rigtige tilbud til det enkelte barn. Kompetencerne mangler i alle led.
- Autister ser ofte verden mere analytisk og mindre fornemmende. Autister tænker over alle detaljer i interaktion med andre mennesker, hvis de kan interagere.
- Ikke-autister registrerer ikke detaljerne i interaktion, men udfører intuitivt uden at tillægge tankerne opmærksomhed. At synliggøre og udbrede kendskabet til denne forskel på mennesker med en anderledes neurobiologi, vil være med til at afstigmatisere autister og hjælpe ikke-autister til at ændre synet på autister. Dette vil have en positiv indflydelse på autisters deltagelse i daginstitution, skole, uddannelser og på arbejdsmarkedet.

Autister lærer ofte bedre alene, evt. foran en computer eller aktivt med noget fagligt – det er svært at lære i Plenum, der er så mange faktorer som der forstyrrer.

Mange autister med normal eller høj IQ lærer at kompensere og kamuflerer, for at være i sociale sammenhæng. Det er svært at være i relationer når man intuitivt ikke kan aflæse ansigts signaler.

Et ansigt er som et trafiklys – smil er grønt, så kan man fortsætte, mundvig nedad er rød, så skal man stoppe. Autisme kan beskrives lidt som en italiensk bilist, man ser ikke gult og rødt og derfor ender man ofte i akavede situationer. Det kræver mange timers analyse af situationer for at finde ud af det enkelte menneskes ansigtsudtryk og aflæse dem rigtigt. Derfor er frikvarters situationer og alle situationer i skolen hvor der ikke er tydelige regler, enormt svært.

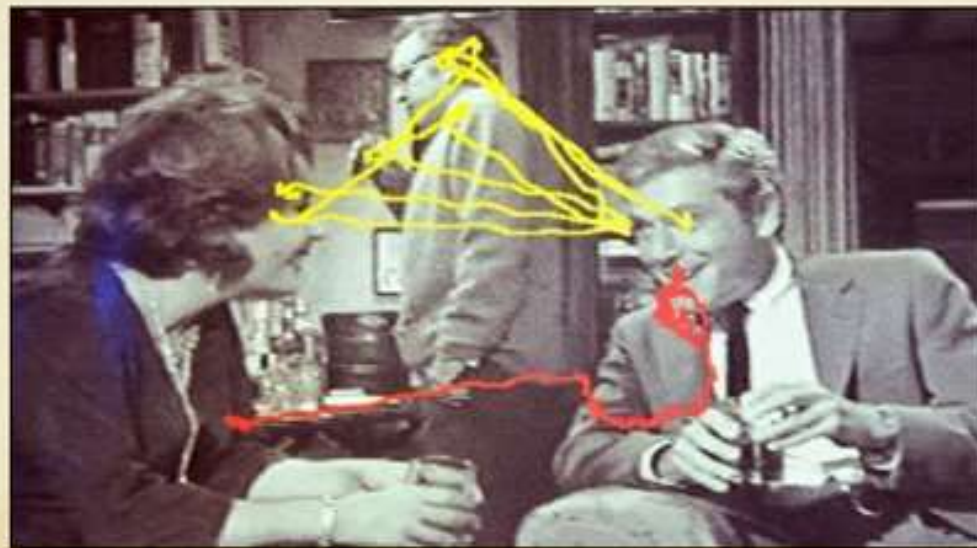
Man er så meget "på" i skolen, at man brænder helt ud med det samme man er på sikker grund i hjemmet. Derfor er det ofte kun forældrene der ser bagsiden af medaljen.

Røde linjer, hvor personer med autisme ser hen under samtale.

Gule linjer hvor personer med typiske hjerner ser hen under samtale.

Viewer with Autism (Red Line) Normal Comparison Viewer (Yellow Line) Shows Attention Shifting Slowness

Ami Klin

- Samspillet mellem autister og ikke autister er som nævnt tidligere, 2 forskellige tænkestile som skal interagere sammen og det er svært uanset hvor gerne man vil lykkes.

Det er derfor utrolig vigtigt at se diagnoserne, og ikke blot sige man ser mennesket. Når mennesket kan kamuflere og maskere, så kommer professionelle til kort, når det individuelle støttebehov skal vurderes.

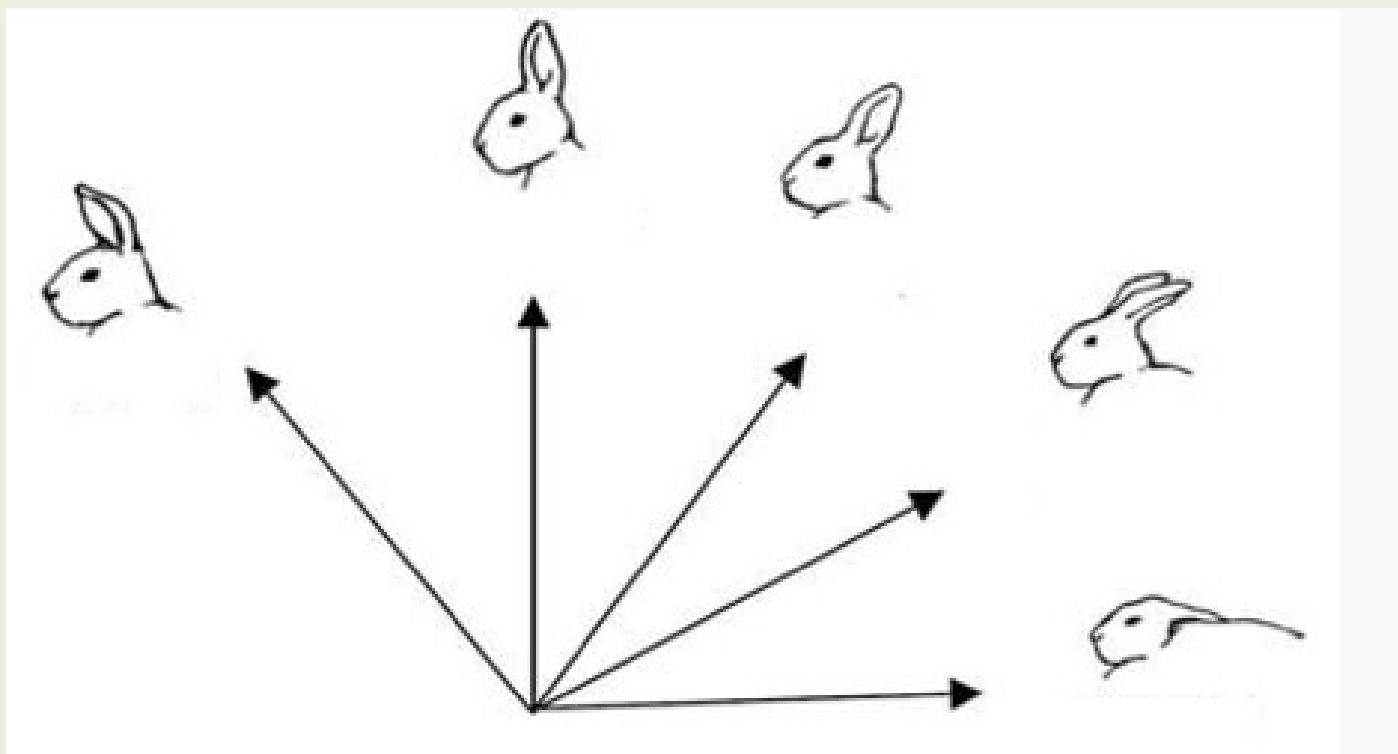

Dette billede efter Ukendt forfatter er licenseret under CC BY-NC-ND

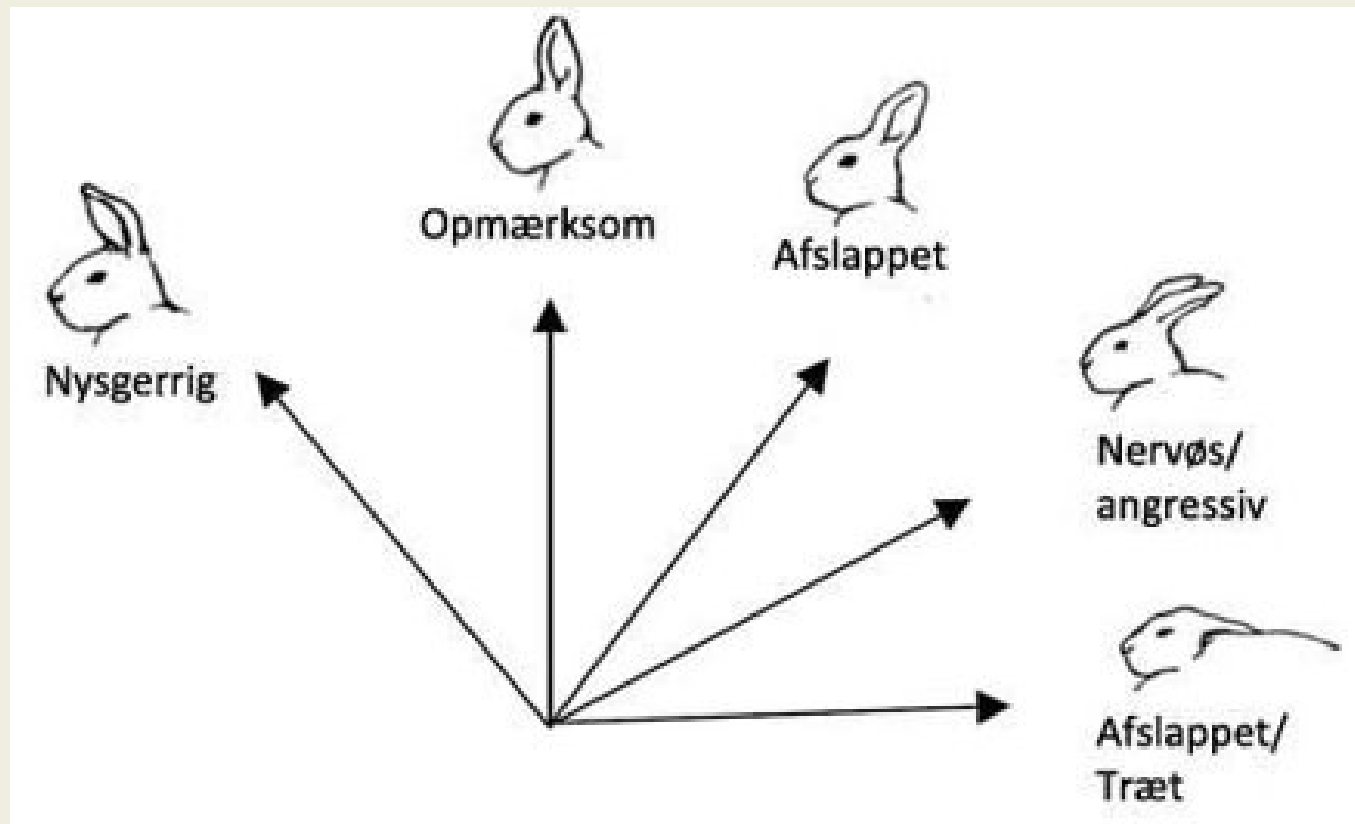
Social Kommunikation

- Svært ved at aflæse kropssprog og mimik
- Mangler indsigt i sociale spilleregler
- Har svært ved at tyde ironi
- Hentydninger er svære at få betydning ud af
- Har svært ved at regulere sin egen adfærd - situationsfornemmelse
- Svært ved øjenkontakt
- Small talk er rigtig svært – kan have svært ved at tale om noget man ikke har interesse for
- Konkret opfattelse af det talte
- Taler mest om det som interesserer sig selv
- Situationsfornemmelse
- Svært ved samtale som går begge veje – at holde en samtale igang

Kanin Kropssprog

Kanin Kropssprog

Kilde: kaninhåndbogen

- Har brug for mange detaljer for at skabe en helhed
- Har brug for hjælp til perspektivering
- Kan ikke lade som om (kan tillæres som strategi)
- Har svært ved "skal ting" –
gå på arbejde, vaske tøj, gå i bad, osv.
- Nuancering – "du skal bare prøve så godt du kan"

De fleste autister har nul tolerance for fejl – i forhold til dem selv. De kan derfor have rigtig svært ved at blive konfronteret med at de har lavet noget forkert, og vil ofte ruminere over fejlen, selvom den er lille og ikke vigtig. Fejlen kommer til at bremse for at kunne komme videre. Dette er et problem i forhold til at skulle lære noget, da man i læringsprocessen vil skulle korrigeres.

Mange autister er bange for at svare forkert – i udtalt grad, således analyserer mange deres dag fra ende til anden, nogle gange flere dage som skal analyseres, og det giver grobund for bekymring og angst, og det er derfor det er så svært for omgivelserne at sætte ind med kognitive strategier og mestringskurser, da den type terapi ofte handler om at korrigere adfærd.

Autisme set udefra

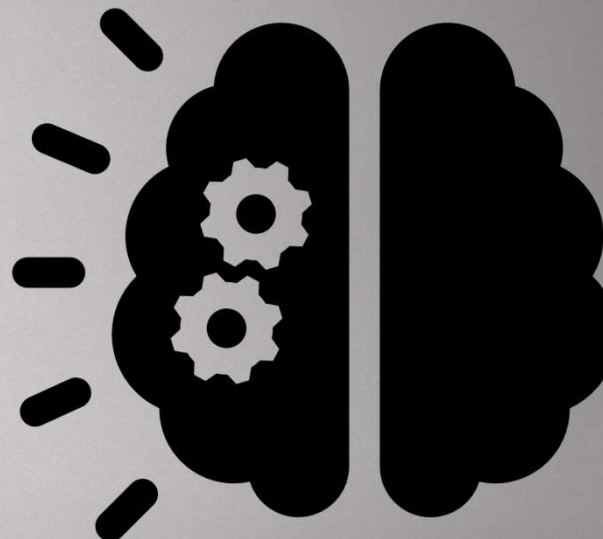

Autisme oplevet indefra

Fra Anne Skov

- Autisme er en livslang tilstand, og prognosen er bedre jo tidligere diagnosen bliver stillet og der findes de rette rammer til barnet.
- Sundhedsstyrelsen bør opfordres til at indføre screening for autisme. Jo før en autisme diagnose stilles og der tages stilling til indsats jo bedre. Med tidlig indsats menes der at barnet og familien skal modtage den individuelle korrekte indsats inden barnet fylder 5 år, for at opnå de bedste resultater for et kvalitetsfuldt liv for den enkelte og for at samfundsøkonomiens investering er mest rentabel.

Dette vil samtidig kunne lette byrden for PPR.

Om Landsforeningen Autisme

- Landsforeningen Autisme blev stiftet i 1962 af en gruppe forældre i samarbejde med fagfolk.
- Landsforeningen Autisme har 13.000 medlemmer og bidragsydere.
- Landsforeningen Autisme vil udbrede kendskab til autisme og forståelse for de vanskeligheder, autisme medfører. Vi repræsenterer mennesker med autisme: Børn, unge og voksnes interesser overfor samfundet både lokalt og landsdækkende.

SPOR
1
FRA BARN
TIL VOKSEN

SPOR
2
UNGE-
OMRÅDET

SPOR
3
VOKSNE OG
SENDIAGNOS-
TICEREDE

SPOR
4
DEN HØJT
SPECIALISEREDE
INDSATS

Arbejdsplan 2022 Spor 1 Børn 0-18 år

Inkluderende skolegang:
Fokus på almen, specialklasse, specialskole og mellemformer.

Inklusionsalliancen

Børne og
Undervisningsministeriet

Fundament for god
autismevenlig skole

Fokus på børnenes
perspektiv

Flere forskellige typer
specialskoler

Arbejdsplan 2022

Spør 1 Børn 0-18 år

Nemmere adgang til udredning

Arbejdsplan 2022

Spor 1 Børn 0-18 år

- Fokus på tidlig undervisning i seksualitet

Arbejdsplan 2022

Spor 2 Unge 15-30 år

Overgang til ungdomsuddannelse:

STU-alliancen

Mentor på uddannelse

ASF klasser i alle 98 kommuner

VUC HF klasser

Arbejdsplan 2022
Spor 2 Unge 15-30 år

Økonomisk sikkerhed når man fylder 18 år

Ressourceforløbsydelse
fremfor
uddannelseshjælp

SU handicaptillæg

Differentieret
jobskabelse

Arbejdsplan 2022
Spor 2 Unge 15-30 år

Identitet

Psykoedukationsforløb

Empowerment

Tilgængelighed

Arbejdsplan 2022

Spor 2 Unge 15-30 år

Boliger og tilhørende hjælp

Ret til Bosted

Ret til socialpædagogisk
hjælp i hjemmet

Arbejdsplan 2022

Spor 3 Voksne fra 25 år

Specialplaner om autisme i psykiatrien

Viden om voksen
udredning

Psykoedukation

Specialeplaner med
komorbiditeter

Arbejdsplan 2022

Spor 3 Voksne fra 25 år

Bostedsproblematikker og retspsykiatri

Misbrug og autisme

Afsone straf

Bostedet Hinge

Arbejdsplan 2022

Spor 3 Voksne fra 25 år

Beskæftigelse og familieliv

Differentieret
jobskabelse

Bosteder for
familier

Arbejdsplan 2022

Spor 4 Det højt specialiserede område – vugge til grav

Sikre høj faglighed

Uddannelse i autisme

Selvbestemmelse vs
omsorg

Augmental hjælpemidler

Arbejdsplan 2022

Spor 4 Det højt specialiserede område – vugge til grav

Sundhed

Sikre retten til at
komme til læge

Specialer

Arbejdsplan 2022

Spor 4 Det højt specialiserede område – vugge til grav

Trivsel

Meningsfuld
hverdag

Tilgængelighed

Arbejdsplan 2022

Spor 4 Det højt specialiserede område – vugge til grav

Sikkerhed

Indretning af
bolig

Faglærte
aflastere

Fundament som kører bilateralt

En stærk kommunikation, der positionerer autismesagen og Landsforeningen som en stærk aktør indadtil og udadtil.

En forening, der vokser gennem flere medlemmer, der oplever en relevant og nærværende forening.

Engagerede frivillige, der skaber resultater og respekt.

Politiske resultater gennem indflydelse, faglighed og dialog.

En stærk og voksende økonomi i Landsforeningen.

En retssikkerhed, man kan stole på giver sikkerhed.